

Samenwerking BOWA

Invulling samenwerking 2026 t/m 2030

Bestuurlijk Overleg Water AGV-gebied (BOWA)
November 2025

Colofon

Rapporttitel

Invulling samenwerking BOWA 2026 t/m 2030

Opdrachtgever

- Bestuurlijk Overleg Water AGV-gebied (BOWA)

Adviseur(s)

- Emilie Buist, e.buist@ambient.nl
- Gert Dekker, g.dekker@ambient.nl

Kwaliteitscontrole

- Gert Dekker

Ons projectnummer

- P24125

Datum

- 3 november 2025

Versie

- 4.0

Ambiënt Advies BV

Arthur van Schendelstraat 550, 3511 MH Utrecht

Postbus 255, 3500 AG Utrecht

Website: <http://www.ambient.nl>

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
2.	Introductie samenwerking	5
3.	Inhoudelijke thema's	6
4.	Organisatie van de samenwerking	7
5.	Budget en kostenverdeling	9

Losse bijlage:

Bijlage A: Uitwerking thema's voor vernieuwing samenwerking BOWA

1. Inleiding

In het samenwerkingsverband Bestuurlijk Overleg Water Amstel, Gooi en Vecht (BOWA) werken het waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV), vijftien gemeenten en drie drinkwaterbedrijven samen op het gebied van de waterketen en het watersysteem. In de eerste helft van 2025 is de huidige samenwerking geëvalueerd, zodat besluitvorming kan plaatsvinden over het vervolg van de samenwerking. Adviesbureau Ambient heeft de evaluatie uitgevoerd en was betrokken bij de totstandkoming van dit document.

Het BOWA sinds 2011

Het samenwerkingsverband BOWA is in 2011 ontstaan vanuit het Bestuursakkoord Water. De samenwerking was gericht op het vergroten van de doelmatigheid, het verbeteren van de kwaliteit en het verminderen van de kwetsbaarheid in de uitvoering van de beheertaken in de waterketen. In de loop der jaren is de focus van de samenwerking verbreed. Bij de hernieuwing van de samenwerkingsafspraken in 2020 is, mede op basis van een evaluatie, de Toekomstvisie BOWA na 2020 opgesteld. Het laatste ambitiedocument beslaat de periode 2023-2025, ontstaan als actualisatie van het ambitiedocument 2019-2022.

Conclusie evaluatie 2025

De samenwerking was in de periode 2020-2025 gericht op kennisdelen en het, op onderdelen, samen uitvoeren van verschillende activiteiten. In deze periode heeft de samenwerking concrete resultaten opgeleverd in lijn met de gestelde ambities, zoals verschillende handboeken, het gezamenlijk uitvoeren van de stresstesten en de aanvraag Impulsregeling, een gezamenlijke cursus assetmanagement en veel kennisdeling¹. De samenwerking heeft voldoende meerwaarde om te worden voortgezet. Door verdere optimalisatie kan de effectiviteit van de samenwerking worden vergroot. De samenwerking kan zich nog meer richten op concrete opdrachten en projecten, waaraan in (tijdelijke) project- of werkgroepen wordt gewerkt.

Opdracht vervolg samenwerking

Naar aanleiding van de evaluatie is in het BOWA van juni 2025 besloten om het voorstel voor de nieuwe samenwerking tijdens het vervolgproces eerst in varianten uit te werken. De voorkeursoptie lag hier bij een opzet gericht op concrete opdrachten en projecten, en op het inzichtelijk maken van het effect voor de inzet van mensen en middelen. De afgesproken terugvaloptie was om door te gaan op dezelfde lijn van de samenwerking 2020-2025, al was dit minder in lijn met de bevindingen uit de evaluatie (mei 2025). Vervolgens zijn de relevante thema's voor de verdere invulling van het vervolg van de samenwerking geïnventariseerd tijdens het BOWA en via een aantal ambtelijke sessies. Vanuit het complete beeld is daarna een prioritering gemaakt die is uitgedrukt in varianten met verschillende ambitieniveaus én de terugvaloptie. Na consultatie met het ISARIZ, het leidend team en het bestuurlijk trio is uiteindelijk de voorkeursvariant verder uitgewerkt, die aan het BOWA is voorgelegd.

Leeswijzer

Dit document schetst het vervolg van de samenwerking. Het bevat de thema's waarmee de samenwerking wordt voortgezet, de regie en coördinatie en de financiële bijdrage. Hoofdstuk 2 en 3 gaan in op de invulling voor het vervolg. Hoofdstuk 4 schetst de organisatie van de samenwerking. Hoofdstuk 5 geeft een beschrijving van het benodigde budget en de kostenverdeling. In bijlage A zijn alle inhoudelijke thema's verder uitgewerkt.

---

¹ Regionaal samenwerken en kennisdelen: evaluatie samenwerking BOWA 2020-2025. Ambient, 28 mei 2025

2. Introductie samenwerking

Doel van de samenwerking

Het doel van het samenwerkingsverband is om ambtelijk en bestuurlijk samen te werken aan thema's rondom het watersysteem en de waterketen. De samenwerking is gericht op kennisdeling en het oppakken van gezamenlijke acties en daarmee de slagkracht van de organisaties te vergroten. De samenwerking sluit aan bij de verplichting en stimulans om regionale afstemming over water structureel te organiseren vanuit de Omgevingswet en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA).

Meerwaarde van samenwerking

- Een gezamenlijke aanpak is efficiënter dan ieder voor zich, in termen van ambtelijke capaciteit, kennisontwikkeling en kosten;
- Vraagstukken op het gebied van water en klimaatadaptatie spelen zich af op zowel lokale als regionale schaal. Dit vraagt om afstemming tussen organisaties en coördinatie van regionale opgaven;
- Gemeenschappelijk en onderling afgestemd beleid is noodzakelijk, zowel voor de onderlinge samenwerking in eigen initiatieven en projecten als in de richting van inwoners en bedrijven.

In het kort

Het vervolg van de samenwerking omvat een nieuwe indeling van de thema's en projecten op de gebieden van Klimaatadaptatie, Waterkwaliteit, Stedelijk afvalwater en Waterbeschikbaarheid. Er is een ruimere rol voor regie en coördinatie en een groter budget ten opzichte van de huidige situatie. Hierdoor is meer projectbudget beschikbaar voor concrete opdrachten en neemt de slagkracht van de samenwerking toe. Er blijft een breed platform (ISARIZ) om kennis te delen. Niet elk thema of project wordt tegelijkertijd opgepakt, en thema's of projecten kunnen tijdelijk zijn en stoppen zodra ze afgerond of niet langer relevant zijn. Jaarlijks worden via een jaarplan de exacte plannen voor dat jaar vastgesteld per werkgroep en voor het geheel.

Grootste koerswijzigingen

Een aantal thema's uit de eerdere samenwerking komt te vervallen. Het thema Water en Bodem Sturend (WBS) wordt opgepakt als onderdeel van Klimaatadaptatie. Het thema kwetsbaarheid en organisatie valt voortaan binnen de activiteiten en taken van het programmateam en/of de inhoudelijke thema's. Het kennisthema Duurzaamheid komt te vervallen. De thema's Waterkwaliteit en Waterbeschikbaarheid krijgen een grotere lading. Een nieuw, concreet thema is Stedelijk afvalwater. Het idee hierachter is om een andere doelgroep binnen de organisaties te bedienen. Ook is per thema kritisch gekeken welke taken en projecten worden voortgezet en welke activiteiten erbij komen.

3. Inhoudelijke thema's

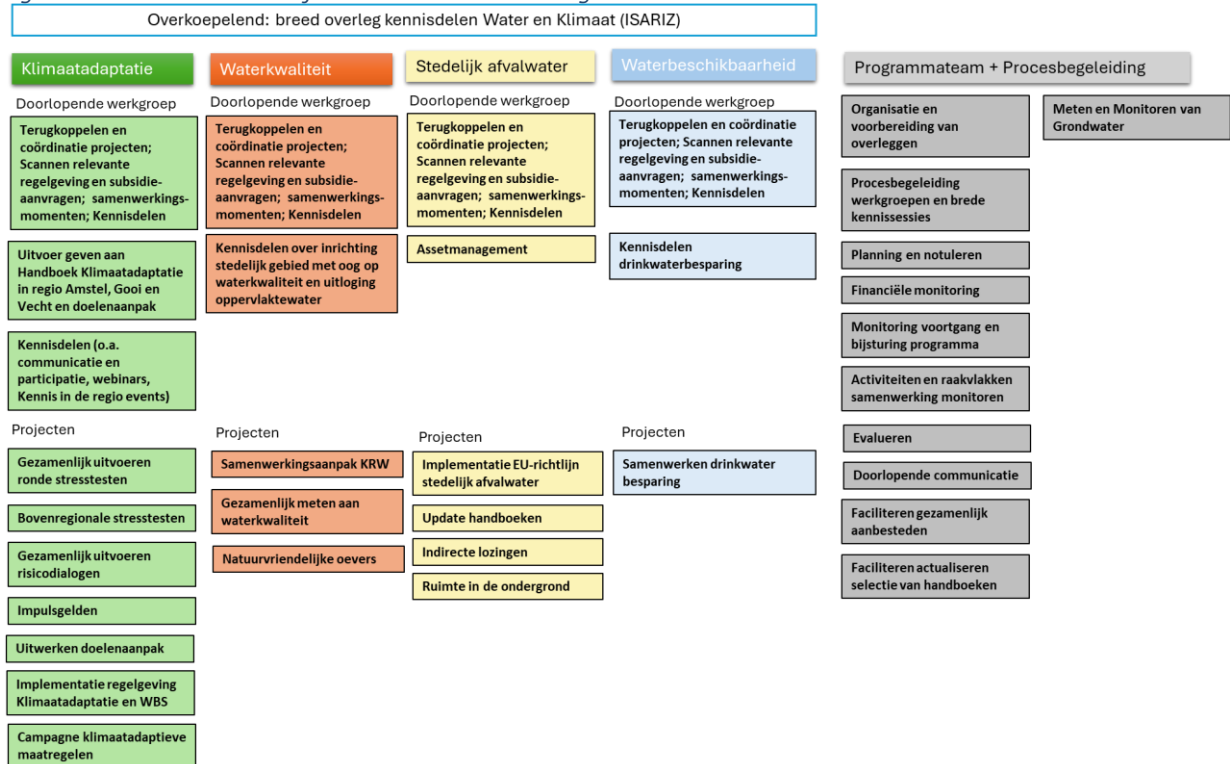
De huidige samenwerking wordt uitgebreid met een nieuw inhoudelijk thema: Stedelijk afvalwater. Daarnaast krijgen de bestaande kennisthema's Waterkwaliteit en Waterbeschikbaarheid een extra dimensie, naast kennisdeling worden beide ook aan concrete projecten gekoppeld.

Voor Stedelijk afvalwater wordt projectmatig gewerkt aan de implementatie van de EU-richtlijn stedelijk afvalwater, een update van de handboeken, indirecte lozingen en het thema ruimte in de ondergrond. Voor Waterbeschikbaarheid ligt de focus op drinkwaterbesparing.

Ook zijn er aanpassingen bij Klimaatadaptatie:

- De implementatie van de regelgeving Klimaatadaptatie en WBS.
- Het definiëren van regionale klimaatadaptatiedoelen (doelenaanpak).
- Een brede campagne gericht op klimaatadaptatieve maatregelen.

Figuur 1 Overzicht inhoudelijke thema's samenwerking

Brede kennisdeling vindt, net als in de huidige situatie, plaats in het overkoepelend ambtelijke overleg (ISARIZ) of in specifieke kennis- en praktijkgerichte thema-overleggen. Het programmatische team is ondersteunend aan de werkgroepen. Ook is het verantwoordelijk voor het voorbereiden van de jaarlijkse plannen. Daarnaast is het verantwoordelijk voor de financiën, communicatie- en informatievoorziening. De bezetting en de taken van het programmatische team zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 4.

Een beknopt overzicht van de inhoudelijke invulling is weergegeven in figuur 1. Voor de nadere uitwerking en omschrijving van de activiteiten wordt verwezen naar Bijlage A.

4. Organisatie van de samenwerking

Op ambtelijk niveau zijn er drie werkstructuren:

- **Brede kennisbijeenkomst (ISARIZ):** dit overleg is gericht op brede kennisdeling en vindt maximaal vier keer per jaar plaats. De ambtelijke vertegenwoordigers van organisaties kunnen hierbij aansluiten. Het heeft ook een netwerkfunctie.
- **Werkgroepen:** er worden voor de thema's Klimaatadaptatie, Waterkwaliteit, Stedelijk afvalwater en Waterbeschikbaarheid doorlopende werkgroepen opgericht. Deze komen periodiek bij elkaar om kennis te delen, terug te koppelen over projecten, de laatste ontwikkelingen in het veld te bespreken en samen te werken. Het is belangrijk om in de werkgroepen de juiste mensen aan tafel te hebben. Niet elke organisatie hoeft bij elke werkgroep aan te sluiten. De frequentie wordt per werkgroep vastgesteld. Per werkgroep wordt een trekker aangewezen.
- **Projecten:** voor projecten kan een aparte structuur worden opgezet met een (tijdelijke) projectgroep. Rapportage en terugkoppeling vindt in de werkgroep en/of ISARIZ plaats. Projectgroepen hebben een tijdelijk karakter.

Daarbovenop zijn de structuren:

- **Werkgroep trekkers:** de trekkers van de ambtelijke werkgroepen organiseren en coördineren de werkgroepen, waar nodig in afstemming of in ondersteuning met het programmteam.
- **Programmteam:** het programmteam bestaande uit programmamanager(s) met secretariële, administratieve en communicatieve ondersteuning organiseert en coördineert de samenwerking. De programmamanager is lid van het leidend team.
- **Leidend team:** het leidend team bestaat uit een groep van managers, de voorzitter van het ISARIZ, de ambtelijke vertegenwoordiger van de voorzitter van het BOWA en de programmamanager. Aan deze groep legt het programmteam verantwoording af. Het leidend team fungeert tevens als klankbord en bepaalt samen met het programmteam de koers.
- **Bestuurlijk trio:** het bestuurlijk trio toetst de agenda van het BOWA voorafgaand aan de vergaderingen.
- **BOWA:** het BOWA is het bestuurlijke platform, waar bestuurders twee keer per jaar samenkomen.
- **Bestuurlijke trekkers:** de bestuurlijke trekkers zijn de aanjagers van een thema binnen het BOWA. De thema's die ongewijzigd zijn behouden hun trekker. Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 zullen nieuwe trekkers en trekkersrollen worden aangewezen. De invulling van de trekkersrol kan per thema verschillen.

Tijdsbesteding ambtenaren

De tijdsbesteding van de ambtelijke vertegenwoordiging neemt iets toe. Het programmteam vangt een deel op, maar meer projecten betekent ook meer commitment en tijd vanuit de organisaties. Tabel 1 geeft de indicatieve tijdsbesteding aan per organisatie van de ambtelijke werkstructuren.

Tabel 1: Indicatieve tijdsbesteding

Rol	Tijdsbesteding
ISARIZ	Circa 12 uur per organisatie per kwartaal
Werkgroep	Optioneel, per werkgroep ongeveer 4-6 uur per organisatie per maand
Project	Optioneel, afhankelijk per project

Het **programmamateam** verzorgt het programmamanagement. De taken zijn:

- De organisatie en voorbereiding van overleggen in afstemming met de voorzitters van de verschillende overlegstructuren;
- Het organiseren van brede kennissessies;
- Het plannen en notuleren van overleggen;
- Het ondersteunen van themagroepen;
- Het opstellen van de jaarlijkse uitvoeringsagenda en begroting;
- De monitoring van de voortgang en bijsturing van het programma;
- Het bewaken van activiteiten en onderlinge afstemming binnen de samenwerking;
- Het evalueren van de samenwerking;
- Het verzorgen van communicatie, nieuwsbrieven en informatievoorziening op website;
- Het beheer en verantwoording van financiën (zie hoofdstuk 5);
- Het faciliteren van gezamenlijk aanbesteden en de actualisatie handboeken;
- Het organiseren van netwerk- en verbindingsactiviteiten, binnen de beschikbare capaciteit.

Tabel 2 geeft een indicatie van de personele bezetting van het programmamateam en de wijze waarop deze wordt gedekt. De uren die het programmamateam besteedt, dragen bij aan een efficiëntere inzet van ambtelijke capaciteit. Door de samenwerking te faciliteren maakt het programmamateam het mogelijk dat werkzaamheden gezamenlijk worden uitgevoerd in plaats van afzonderlijk binnen elke organisatie.

Tabel 2: *Personele bezetting programmamateam*

Rol	Bezetting	Geleverd door:
Programmamanager(s) * deze fte kunnen worden verspreid over verschillende personen en samenwerkingspartijen	0,5 fte 0,2 fte	Waterschap AGV Gemeente, drinkwaterbedrijf of op inhuur of productbasis vanuit programmabudget
Secretarieel	0,2 fte	Waterschap AGV (inhuur)
Administratie/bedrijfsvoering	0,1 fte	Waterschap AGV
Communicatie	0,2 fte	Op inhuur of productbasis vanuit programmabudget
TOTAAL	1,2 fte	

Tabel 3 geeft de bezetting van de trekkers van de verschillende werkgroepen weer. In theorie kan het trekkerschap rouleren tussen organisaties. De voorkeur gaat er echter naar uit dat het trekkerschap wordt vervuld door de organisatie die het dichtst bij de inhoud van het werkveld staat. Voor Klimaatadaptatie en Waterkwaliteit is dit het Waterschap AGV. Voor de werkgroep Stedelijk Afvalwater is dit bij voorkeur een gemeente en voor Waterbeschikbaarheid een drinkwaterbedrijf.

Tabel 3: *Overige rollen: trekkers werkgroepen*

Rol	Bezetting	Geleverd door:
Werkgroep trekkers		
- Klimaatadaptatie	0,4 fte	Waterschap AGV
- Waterkwaliteit	0,2 fte	Waterschap AGV
- Stedelijk afvalwater	0,1 fte	Gemeente
- Waterbeschikbaarheid	0,1 fte	Drinkwaterbedrijf
TOTAAL	0,8 fte	

Programmering

Na de besluitvorming in november 2025 wordt de samenwerking verder vormgegeven op basis van de in dit document geschetste hoofdlijnen. De belangrijkste thema's en projecten

worden vastgelegd in een jaarlijks te actualiseren jaarplan. Er blijft ruimte voor het agenderen van nieuwe, watergerelateerde onderwerpen door de samenwerkingspartners. De voortgang wordt jaarlijks vastgelegd in een beknopte voortgangsrapportage, waarin de behaalde resultaten worden beschreven op basis van het jaarplan. Uiterlijk eind 2030 vindt opnieuw een evaluatie van de samenwerking plaats. Op basis daarvan wordt besloten of de samenwerking wordt verlengd of beëindigd. Tussentijdse aanpassingen zijn mogelijk na besluitvorming in het BOWA.

5. Budget en kostenverdeling

De uitgangspunten voor de bekostiging van de ambtelijke en bestuurlijke samenwerking zijn:

- De verdeelsleutel voor de jaarlijkse bijdrage vanuit gemeenten is gebaseerd op inwonersaantallen (anno 2025).
- De verdeelsleutel voor de jaarlijkse bijdrage van de drinkwaterbedrijven is gebaseerd op de bestaande onderlinge verdeling tussen de waterbedrijven.
- Waterschap AGV draagt jaarlijks in-kind bij door middel van uren voor (een deel van het) programmamanagement en de administratieve en secretariële ondersteuning;
- De bijdrage wordt jaarlijks geïndexeerd.
- Naast de jaarlijkse bijdrage kan bij projecten met de deelnemende partijen worden afgesproken om (ad hoc) extra middelen beschikbaar te stellen.
- De inzet van eigen medewerkers van deelnemende partijen in diverse projecten en de kosten voor het roulerend faciliteren van reguliere bijeenkomsten, vallen buiten dit budget.
- Vanwege de expertise is inzet vanuit de deelnemende partijen vereist om de thema's op te pakken. Het beschikbaar stellen van voldoende capaciteit voor deelname vanuit alle samenwerkingspartijen is een randvoorwaarde voor het succes van het platform.

Tabel 4: Budget en kostenverdeling

	2025	Jaarlijkse bijdrage
Aalsmeer	33250	€ 1.760,27
Amstelveen	95822	€ 5.072,85
Amsterdam	934526	€ 49.474,16
Blaricum	12947	€ 685,42
De Ronde Venen	45921	€ 2.431,07
Diemen	33228	€ 1.759,10
Eemnes	9927	€ 525,54
Gooise Meren	61003	€ 3.229,52
Hilversum	94393	€ 4.997,20
Huizen	41196	€ 2.180,93
Laren	11474	€ 607,44
Ouder-Amstel	14532	€ 769,33
Stichtse Vecht	66130	€ 3.500,95
Uithoorn	32115	€ 1.700,18
Wijdmeren	24670	€ 1.306,04
Totaal gemeenten	1511134	€ 80.000,00
Vitens		€ 6.200,00
Waternet		€ 17.600,00
PWN		€ 6.200,00
Totaal drinkwaterbedrijven		€ 30.000,00
Totaal besteedbaar bedrag		€ 110.000,00
AGV uren in-kind		€ 140.000,00

Het budget (tabel 4) betreft, in vergelijking met de afspraken uit 2017 (peildatum), een verdubbeling voor de gemeenten en drinkwaterbedrijven. De in-kind inzet vanuit waterschap AGV is rechtgetrokken met de inzet die in de afgelopen jaren reeds is toegenomen, mede door stijgende kosten en de behoefte aan een meer uniforme en samenhangende samenwerking met de gemeenten en drinkwaterbedrijven.

Jaarlijkse financiële programmering

Dit document schetst de hoofdlijnen en het benodigd budget. In een jaarlijks door het leidend team vast te stellen jaarplan – opgesteld door het programmteam en de werkgroep-trekkers, staan de belangrijkste thema's en projecten inclusief een sluitende begroting.

Vanuit het beschikbare budget worden een aantal structurele activiteiten bekostigd, zoals het beheer en onderhoud van de BOWA-website, het opstellen van de nieuwsbrief, de kassiersrol van de gemeente Amstelveen en de ingehuurde projectsecretaris voor de Impulsgelden. Voor de programmering kunnen een aantal kosten al worden ingeschat op basis van eerdere ervaringen, bijvoorbeeld voor het ontwikkelen van nieuwe handboeken. Voor grotere project wordt een raming gemaakt en budgetten gereserveerd, zoals is gedaan voor het gezamenlijk uitvoeren van de regionale stresstesten.

Beheer en verantwoording van financiën

Onderstaand zijn de afspraken opgenomen over het financieel beheer binnen het BOWA:

- De programmamanager is verantwoordelijk voor het financieel overzicht. De financiën van het BOWA worden beheerd door Waterschap AGV.
- De programmamanager is verantwoordelijk voor het jaarlijkse innen van de bijdragen conform de budget- en kostenverdeling. Dit gebeurt in het eerste kwartaal van elk kalenderjaar. De uitvraag hiervoor loopt in eerste instantie via de betrokken ISARIZ-leden.
- De oorsprong van een projectopdracht moet gerelateerd zijn aan een van de thema's en activiteiten uit dit document en/of dienen als ondersteunende activiteiten voor het platform, zoals communicatie of de organisatie van bijeenkomsten.
- Voor nieuwe verplichtingen van projectopdrachten die gefinancierd worden vanuit de BOWA-bijdragen, wordt via een Leidend team- vergadering of schriftelijk een akkoord gevraagd aan het Leidend team.
- Indien het over kleine opdrachten (tot € 1.000 euro) gaat, dan heeft de programmamanager het mandaat om de opdracht te accorderen.
- Indien de BOWA-bijdragen ontoereikend zijn en/of het gaat om een project waar een gedeelte van de BOWA-partners aan meedoet, wordt er een individuele projectopdracht en facturatie georganiseerd. Inhoudelijke afstemming over individuele projectopdrachten verlopen via het ISARIZ. Besluitvorming hierover loopt via individuele BOWA-leden.
- In het ISARIZ-overleg voor het tweede BOWA wordt een update gegeven van de financiële stand van zaken ter voorbereiding op het BOWA.
- In het tweede BOWA van het jaar wordt een update gegeven van de financiële stand van zaken. Dit verloopt in principe ter kennisgeving, tenzij het nodig is dit los te bespreken in het BOWA.

Bijlage A: Uitwerking thema's voorstel vernieuwing samenwerking BOWA

Ambient: 3 november 2025

Voorstel	Thema	Activiteiten	Specificatie
	Klimaatadaptatie: werkgroep	Doorlopende acties werkgroep	Terugkoppelen en coördinatie projecten; Scannen relevante regelgeving en subsidieaanvragen; samenwerkings-momenten; Kennisdelen
		Uitvoer geven aan Handboek Klimaatadaptatie in regio Amstel, Gooi en Vecht	Handboek Klimaatadaptatie in regio Amstel, Gooi en Vecht. Uitvoer geven aan de plannen voor Klimaatadaptatie.
	Klimaatadaptatie: projecten	Kennisdelen (o.a. over communicatie en participatie, webinars, Kennis in de regio events)	Kennisdelen op het thema Klimaatadaptatie binnen de werkgroep. Communicatie over participatie kan gaan over de opleiding rainproofcoaches, NK-tegelwippen, etc. Vanaf 2025 volgen 21 nieuwe ‘Kennis in de Regio x klimaatbestendige stad’ bijeenkomsten, verspreid over heel Nederland. De bijeenkomsten zijn gericht op regionale overheden en hebben als doel om ervaringen uit te wisselen en nieuwe samenwerkingen te stimuleren. Tijdens de bijeenkomsten staan praktische oplossingen en concrete vraagstukken op het gebied van klimaatadaptatie centraal. De invulling van het programma varieert, maar sommige onderwerpen krijgen meer aandacht.
		Gezamenlijk uitvoeren ronde stresstesten	Voor de nieuwe cyclus van DPRA wordt een nieuwe ronde stresstesten verwacht. Hier wordt onder andere de actualisatie van de gezamenlijke Klimaatatlas opgepakt.
		Bovenregionale stresstesten	Hier loopt het ARK-NZK traject.
		Gezamenlijk uitvoeren risicodialogen	In 2026 start de nieuwe fase risicodialogen; dit gezamenlijk oppakken
	Impulsgelden	Org-ID is ingehuurd als secretaris en voortgang van impulsgelden (dit wordt uiterlijk eind 2027 opgeleverd).	
	Doelenaanpak	Uitwerking van doelenaanpak voor regio. De uitwerking van de doelenaanpak wordt samen met de regionale stresstesten gezien als huiswerk voor de risicodialoog.	
	Implementatie regelgeving Klimaatadaptatie en WBS	Samenwerken aan regelgeving in de regio, bijvoorbeeld voor omgevingsvisies en omgevingsplannen.	
	Campagne Klimaatadaptatie maatregelen	Een campagne over klimaatadaptatie maatregelen gericht zijn op het informeren, activeren en ondersteunen van inwoners, bedrijven en instellingen om zich aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen (zoals bijvoorbeeld NK Tegelwippen, voorlichting, subsidie, etc...).	
	Waterkwaliteit: werkgroep	Doorlopende acties werkgroep	Terugkoppelen en coördinatie projecten; Scannen relevante regelgeving en subsidieaanvragen; samenwerkings-momenten; Kennisdelen
	Waterkwaliteit: projecten	Kennisdelen inrichting stedelijk gebied	Een belangrijk onderwerp in kennisdelen is de inrichting van het stedelijk gebied met het oog op waterkwaliteit en de uitloging op het oppervlaktewater.
		Samenwerkingsaanpak KRW	Op 28 november 2024 heeft het Algemeen Bestuur van AGV de samenwerkingsaanpak “KRW in de Goede stedelijke waterbeheerpraktijk” vastgesteld. Elke gemeente in het beheergebied van AGV kan nu met het waterschap een samenwerkingsovereenkomst (SOK) opstellen voor gezamenlijk bekostigde projecten met het waterschap tot en met 2027. In lijn met de BOWA ambitie gaat de samenwerkingsovereenkomst over de aanleg van natuurvriendelijke oevers (nvo’s) en de aanpak van foutaansluitingen.
	Gezamenlijk meten aan waterkwaliteit	Om zicht te hebben op het functioneren van de afvalwaterketen is meten en monitoren noodzakelijk: waar zitten verontreinigingen? Op basis van metingen kunnen analyses gemaakt worden van het feitelijk functioneren van de afvalwaterketen. Als eerste stap draagvlak en kosten verkennen.	
	Natuurvriendelijke oevers	Gezamenlijke inzet op beheer en aanleg van natuurvriendelijke oevers. Geld vanuit waterschap. Door het aanleggen van natuurvriendelijke oevers bij vervangingen van beschoeiing krijgt zowel de waterkwaliteit als de ecologie een impuls. Het waterschap adviseert en co-financiert gemeentes in de aanleg van natuurvriendelijke oevers (NVO) vanuit het programma “KRW in de goede stedelijke waterbeheerpraktijk” (2024-2027).	
	Stedelijk afvalwater: Doorlopende werkgroep	Doorlopende acties werkgroep	Terugkoppelen en coördinatie projecten; Scannen relevante regelgeving en subsidieaanvragen; samenwerkings-momenten; Kennisdelen
		Assetmanagement	Kennisdelen op het vlak van Assetmanagement van riolering en RWZI's.
	Stedelijk afvalwater: projecten	Implementatie EU-richtlijn stedelijk afvalwater	Samen optrekken in de implementatie van de EU-richtlijn Stedelijk afvalwater. Implementatie EU richtlijn stedelijk afvalwater: Hiervoor worden verschillende beleidsopties verkend en voorstellen voor keuzes uitgewerkt, onder andere: <ul style="list-style-type: none"> • Inzamelplicht huishoudelijk afvalwater vanaf 1.000 v.e. (toekomstige verwerking huishoudelijk afvalwater buitengebied). • Berekeningswijze belasting RWZI. • Individuele systemen (IBA’s – milieubeschermingsniveau). • Planverplichting rioleringsprogramma. • Aanvullende zuiveringsstappen RWZI’s. • Energieneutraliteit. • Lozingen bedrijfsafvalwater/indirecte lozingen. • Lozingen effluent RWZI. • Risicoanalyses. • Aanpak ontwikkelen voor nieuwe prioritaire stoffen. • Waterschappen en RWS gaan de effluentlozingen systematisch toetsen aan de KRW (op basis van de STOWA-methodiek).
		Kennisdelen en samenwerken op foutaansluitingen en NVO / indirecte lozingen	Foutaansluitingen en indirecte lozingen vormen zwakke schakels in de waterketen. Het opsporen en minimaliseren van foutaansluitingen en lozingen is van belang voor de waterkwaliteit. Een bronaanpak heeft hierbij de voorkeur. Gemeenten en waterschap zetten in samenspraak met Omgevingsdiensten een traject in om beter zicht en grip te krijgen op indirecte lozingen van bedrijven op de riolering. (Bijvoorbeeld door: voor meer stoffen en stofgroepen ketenaanpakken formuleren. Daarbij combinaties maken van publiciteit, gedragsverandering en concrete beperkingen in het toelatingsbeleid voor stofgroepen. Te denken valt aan de toepassing van plastics en microplastics, maar ook verduurzaming van tuincentra, etc.)
		Ruimte in de ondergrond: bodem en infrastructuur	Hoe gaan we om met ruimte om nieuwe dingen aan te leggen en borgen we ruimte voor het bestaand. Dit heeft raakvlakken met omgevingsplannen, persrioolleidingen, riolering, afkoppelen en vergroenen.
Update handboeken thema's stedelijk afvalwater	Uitvoer geven aan de update van de handboeken (eerder opgesteld zijn Regionaal Gemeentelijk Rioleringsplan & Handboek stedelijk afvalwater)		

Voorstel	Thema	Activiteiten	Specificatie
	Waterbeschikbaarheid: werkgroep	Doorlopende acties werkgroep	Terugkoppelen en coördinatie projecten; Scannen relevante regelgeving en subsidieaanvragen; samenwerkings-momenten; Kennisdelen
		Kennisdelen drinkwaterbesparing	Kennis delen over de drinkwaterbeschikbaarheidsontwikkelingen in het AGV-gebied. Door de groeiende vraag naar drinkwater zijn nieuwe drinkwaterbronnen nodig. PWN, Vitens en Waternet onderzoeken de mogelijkheden hiervoor. Door kennisdeling in het BOWA kan er worden geleerd van de samenwerking en kan er vanuit regionaal oogpunt worden meegedacht of alle stakeholders worden meegenomen.
	Waterbeschikbaarheid: projecten	Samenwerken drinkwaterbesparing	Drinkwaterbedrijven leggen hun aanpakken van drinkwaterbesparing en eventuele bijbehorende campagnes naast elkaar en dragen dit uit aan ketenpartners (informereren). Vervolgens wordt onderzocht op welke manier aangesloten kan worden bij ketenpartners om gericht in tijd en plaats te komen tot een gezamenlijke (water-) boodschap.
	Procesbegeleiding	Organisatie en voorbereiding van overleggen	Het voorbereiden van de overleggen in brede zin, ook van het leidend team, bestuurlijk trio en het BOWA.
		Procesbegeleiding werkgroepen en brede kenissessies	Het voorbereiden, begeleiden en trekken van de verschillende werkgroepen.
		Planning en notuleren	Het maken van een vergaderschema, het inplannen van de vergaderingen, het notuleren van de vergaderingen.
		Financiële monitoring	Het bijhouden van de financiën, kosten en opbrengsten in beeld brengen.
		Monitoring voortgang en bijsturing	Het monitoren van de activiteiten en het bijsturen waar nodig. Jaarlijks een nieuw uitvoeringsprogramma en begroting opstellen. Het programmateam blijft kansen spotten en past waar nodig de organisatievorm hierop aan.
		Activiteiten en raakvlakken samenwerking monitoren	Het programmateam houdt raakvlakken van de samenwerking bij en schat in of hier op aangehaakt zou moeten worden.
		Evalueren	Doorlopend evalueren. Aan het eind van de looptijd een evaluatie (laten) uitvoeren.
		Doorlopende communicatie	Het versturen van nieuwsbrieven, bijhouden van de website, etc.
		Faciliteren van gezamenlijk aanbesteden	Als er een mogelijkheid is tot gezamenlijk aanbesteden, faciliteert het programmateam de aanbesteding. Voorbeeld: gezamenlijk Meten & Monitoren van Grondwater. Geonius gaat voor de gemeenten Diemen, De Ronde Venen en Gooise Meren, met mogelijkheid voor instap voor andere gemeenten op een later tijdstip, onze grondwatermeetnetten installeren en beheren.
		Actualisatie (selectie) handboeken	Het faciliteren van (de actualisatie van) handboeken. O.a. Samenwerken op dijken, Onderhoud Oppervlaktewater, Regionaal Gemeentelijk Rioleringsplan, Stedelijk Afvalwater, Nautiek en Oeverconstructies, Beschoeiingen). Waar mogelijk wordt dit in een projectteam onder het bijbehorende thema gedaan.
		Meten & Monitoren van Grondwater	Geonius installeert en beheert voor de gemeenten Diemen, De Ronde Venen en Gooise Meren de grondwatermeetnetten. Hier is een losse projectgroep voor, dit valt qua beheer onder het programmateam. Er is nog de mogelijkheid voor instap voor andere gemeenten.